

## Socialförsäkringsutskottets yttrande

### 1980/81:1 y

över proposition 1980/81:42 om ändrade regler för villabeskattningen m. m. såvitt avser förslag till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension och lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring, jämte motion

#### *Till skatteutskottet*

Genom beslut den 18 november 1980 har skatteutskottet berett socialförsäkringsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1980/81:42 om ändrade regler för villabeskattningen m. m. såvitt avser i propositionen framlagda förslag till lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension och lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring jämte eventuella motioner.

Med anledning av propositionen har, såvitt nu är i fråga, väckts motion 1980/81:132 av Olof Palme m. fl. (s), yrkandena 4-6.

Socialförsäkringsutskottet får anföra följande.

Hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg, som utgör tilläggsförmåner till folkpension, utgår efter inkomstprövning. Härvid gäller att tilläggen minskas med en tredjedel av den del av den pensionsberättigades årsinkomst som överstiger för den som är gift 1 500 kr. och för annan 2 000 kr. I inkomstunderlaget inräknas avkastning av förmögenhet och, om förmögenheten överstiger för gift 60 000 kr. och för annan 75 000 kr., 10 % av förmögenheten över nämnda belopp.

Pension till änka efter man som avlidit före den 1 juli 1960 utgår också efter inkomstprövning. Även här skall pensionen minskas med en tredjedel av den del av den pensionsberättigades årsinkomst som överstiger 2 000 kr. och förmögenhetens avkastning jämte 10 % av förmögenhet över 75 000 kr. räknas in i inkomstunderlaget.

I proposition 1980/81:20 om besparingar i statsverksamheten m. m. (bil. 4, socialdepartementet) har bl. a. lagts fram förslag till ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension. Detta lagförslag, som remitterats till socialförsäkringsutskottet, innebär att inkomstprövningsgränsen för hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skall sänkas från nuvarande 1 500 kr. till 750 kr. för den som är gift och från 2 000 kr. till 1 000 kr. för annan.

I det i proposition 1980/81:42 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring föreslås, som en följdändring till nämnda förslag i proposition 1980/81:20, en motsvarande sänkning av inkomstprövningsgränsen från 2 000 kr. till 1 000 kr. för pension

till änka efter man som avlidit före den 1 juli 1960. I samma lag och i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension föreslås dessutom den ändringen i inkomstprövningsreglerna att vid beräkning av förmögenhet skall värdet av en- och tvåfamiljsfastighet och jordbruksfastighet tas upp till hälften av fastighetens taxeringsvärde om fastigheten bebos av den pensionsberättigade.

Den ändrade förmögenhetsberäkningen motiveras av behovet att neutralisera effekterna av de nya fastighetstaxeringsvärdena år 1981. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 1981. För tiden dessförinnan är avsikten att 1980 års fastighetstaxeringsvärden skall tillämpas vid förmögenhetsberäkningen.

I motion 1980/81:132 av Olof Palme m. fl. yrkas avslag på de nämnda förslagen i proposition 1980/81:42. Motionärerna erinrar om att de i motion 1980/81:75 motsatt sig den försämring av de sociala förmånerna för folkpensionärer med låga inkomster som en sänkning av inkomstprövningsgränserna för hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg skulle utgöra. Följaktligen bör, anser de, inkomstprövningsgränsen 2 000 kr. för de aktuella änkepensionerna kvarstå oförändrad. Beträffande beräkningen av förmögenheten vid inkomstprövning av såväl hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg som de aktuella änkepensionerna framhåller motionärerna att förslaget – som enligt dem skall ses mot bakgrunden av de andra försämringarna av villkoren för folkpensionärer med låga inkomster som förslagen i proposition 1980/81:20 utgör – innebär att ett undantag skall göras för pensionärer som innehar förmögenhet, men endast om förmögenheten är nedlagd i fastighet. Motionärerna föreslår i stället att till följd av den allmänna prisutvecklingen gränsen för det skärpningsfria förmögenhetsbeloppet höjs till 100 000 kr. för ogift pensionär och till 160 000 kr. för makar.

Mot bakgrunden av vad som anförts i proposition 1980/81:42 tillstyrker utskottet de däri föreslagna lagändringarna och avstyrker bifall till motion 1980/81:132, yrkandena 4–6.

Utskottet vill emellertid fästa skatteutskottets uppmärksamhet på att lagförslagens tekniska utformning inte gör det möjligt för de tillämpande myndigheterna att, såsom är avsett med propositionen, tillämpa 1980 års fastighetstaxeringsvärden vid beräkning av förmögenhet under första halvåret 1981 eftersom lagförslagen i deras helhet skall träda i kraft först den 1 juli samma år.

Stockholm den 25 november 1980

På socialförsäkringsutskottets vägnar  
SVEN ASPLING

*Närvarande:* Sven Aspling (s), Maj Pehrsson (c), Helge Karlsson (s), Margareta Andrén (fp), Doris Håvik (s), Allan Åkerlind (m), Börje Nilsson (s), Gösta Andersson (c), Gullan Lindblad (m), Lars-Åke Larsson (s), Elis Andersson (c), Martin Segerstedt (s), Arne Lindberg (c), Nils-Olof Gustafsson (s) och Görel Bohlin (m).

### Avvikande mening

Sven Aspling, Helge Karlsson, Doris Håvik, Börje Nilsson, Lars-Åke Larsson, Martin Segerstedt och Nils-Olof Gustafsson (alla s) anser:

De aktuella lagförslagen i proposition 1980/81:42 avser uteslutande frågor som inte tillhör skatteutskottets utan socialförsäkringsutskottets beredningsområde. Som framgår av propositionen och majoritetsyttrandet har frågan om inkomstprövningsgränser för änkepension dessutom ett direkt samband med den beredning som pågår i socialförsäkringsutskottet av förslag som lagts fram i proposition 1980/81:20 och i motion 1980/81:75.

Den sakbehandling av de till skatteutskottet remitterade frågorna som tillstyrks i majoritetsyttrandet innebär att man föreslår att skatteutskottet och riksdagen skall fatta beslut som berör en ytterst liten grupp personer, änkor till män avlidna före den 1 juli 1960, men som samtidigt föregriper kommande beslut om förmåner till närmare en miljon pensionärshushåll och – som följd av den samordning som föreligger mellan kommunala bostadstillägg och statliga och statskommunala bostadsbidrag – även närmare en halv miljon andra hushåll. Vi kan inte acceptera en sådan handläggningsordning. Vi anser att socialförsäkringsutskottet i stället bort hemställa att skatteutskottet flyttar över behandlingen av de aktuella lagförslagen jämte motionsyrkandena till socialförsäkringsutskottet, så att det blir möjligt att behandla dem i anslutning till förslagen i proposition 1980/81:20 och motion 1980/81:75.

Ärendets fortsatta beredning kommer nu att ske i skatteutskottet. Vi anser att skatteutskottet därvid bör hemställa att riksdagen bifaller motion 1980/81:132, yrkandena 4–6 och avslår propositionens förslag, såvitt nu är i fråga.

